

професійного самовдосконалення, що сприяє безперервному професійному зростанню. Тоді у студентів з'являється підвищений інтерес до майбутньої професії. З огляду на значний обсяг наукової та професійної термінології, яку мають засвоїти студенти, на невелику кількість годин, відведених на опанування професійної лексики, постає питання про інтенсифікацію та оптимізацію навчального процесу.

Таким чином, іноземна мова професійного спрямування є обов'язковим компонентом фахової підготовки спеціаліста. Від рівня його спрямованості значною мірою залежать результати праці. Згідно з теорією дидактичного утилітаризму визріває необхідність створення у процесі підготовки майбутніх інженерів на заняттях з іноземної мови таких умов, які б сприяли формуванню «мовної» професійної компетентності студентів та підготували їх до здійснення ефективної комунікаційної взаємодії у майбутньому професійному середовищі.

Список використаних джерел:

1. Бородіна Г.І. Комунікативно-орієнтоване навчання іноземній мові у немовному віці // Іноземні мови. – 2005. – № 2. – С. 28-30.
2. Крат О. І. Компоненти системи навчання іноземної мови професійного спрямування через зміст професійної діяльності // Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». – 2011. – № 2 (2). – С. 69-74.
3. Морська Л. І. Сучасні тенденції у викладанні іноземних мов для спеціальних цілей // Іноземні мови. – 2002. – № 2. – 24 с.

Мосьпан Н.В.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
Київський університет імені Бориса Грінченка*

РИНКОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

Розвиток ринкової економіки викликав реформування системи вищої освіти, яка була змушена адаптуватися до сучасних викликів суспільства. Такими рушійними силами розвитку вищої освіти стали глобалізація, інтернаціоналізація та європеїзація, які мали різний вплив на трансформацію вищої освіти до потреб ринку праці в ЄС.

Глобалізація сильно вплинула на вищу освіту протягом останніх десятиліть, що спричинило суперечливі наслідки. Посилення конкуренції за репутацію, талант і ресурси було обумовлено парадигмою глобальної економіки знань і підштовхнула ЗВО до світових рейтингів, динамічного фінансування досліджень та міжнародної академічної мобільності. Одночасно й у відповідь посилилася співпраця між освітніми мережами, системами та регіонами. Глобалізація вищої освіти в ЄС також призвела до появи міжнародних студентських потоків, збільшення доступу до вищої освіти, а також зниження правових і фінансових перешкод для доступу до ЗВО, використання англійської мови та створення системи забезпечення якості освіти [7; 4].

Сектор вищої освіти, сформований економічною політикою, зазнав часткової глобальної конвергенції, у результаті чого з'явився перший світовий

ринок університетів – постачальників освітніх послуг, де їх автономія від державного управління надавала широкі можливості для позиціонування себе у конкурентному освітньому середовищі [7].

Автономні ЗВО отримали організаційну, адміністративну, управлінську та фінансову автономію, а також повноваження визначати свої власні пріоритети, щоб позиціонувати себе стратегічно, і знайти відповідну нішу на ринку освітніх послуг. Іншими словами, під впливом глобалізації ЗВО перетворилися на корпоративні підприємства для постачання кваліфікованих робітників на ринок праці, що підштовхнуло вищу освіту до ринкової інтеграції [1].

Викликом глобалізації стало швидке розповсюдження процесу інтернаціоналізації вищої освіти, який був майже відсутнім в ЄПВО до 2013 року. Різниця між глобалізацією та інтернаціоналізацією полягає в характері взаємодії національних систем вищої освіти: чи стають вони більш інтегрованими під впливом глобалізації, або більш взаємопов'язаними в результаті інтернаціоналізації. Інтернаціоналізація призвела до збільшення транскордонних ЗВО, пов'язаних з академічною мобільністю та міжнародним співробітництвом, а також до запровадження масових відкритих онлайн курсів (MOOCs) і кампусів за кордоном. Інтернаціоналізація вищої освіти стала необхідною умовою для здійснення освітньої діяльності ЗВО, що знайшло своє відображення в їх стратегічних планах розробки спільних освітніх програм і ступенів та сприяло поширенню цих процесів. Інтернаціоналізація вищої освіти змістила акценти в освітньому процесі, метою якого стало підготовка студентів до працевлаштування на міжнародному ринку праці та життя в глобальному світі [7; 4].

Європеїзація є регіонально орієнтованою версією глобалізації або інтернаціоналізації, а саме результатом їх впливу на національні системи вищої освіти держав-членів ЄС. Європеїзація призвела до трансформації європейських систем вищої освіти та університетів через розширення зовнішніх кордонів Європи, а також розповсюдження Болонського процесу. Європеїзація також вплинула на освітню політику, що призвело до конвергенції на вертикальному та горизонтальному рівнях. На вертикальному рівні відбувається впровадження Болонської моделі вищої освіти, включаючи структури освітніх ступенів, ЄКТС, додаток до диплому. На рівні горизонтальної конвергенції здійснюється процес перенесення освітньої політики ЄС до держав-членів та її вплив на внутрішню організацію ЗВО [2].

Під впливом процесів стандартизації вища освіта перетворилася на галузь аудиту та оцінювання, що полягає у співставленні якості й ефективності вищої освіти та її здатності відповідати світовим або Європейським стандартам. Стандарти стали необхідними та надійними елементами оцінювання освітньої діяльності вищої освіти, до яких відносять Європейські рамки кваліфікацій для ЄПВО, Європейські рамки кваліфікацій для навчання протягом життя, НРК, ЄКТС, стандарти Європейських кваліфікацій та гнучкої зайнятості (Європейський пропуск), а також Європейську систему компетенцій, кваліфікацій та професій (ESCO). Стандартизація вищої освіти підштовхнула процес заміни державної регулюючої влади на стандартизоване управління цими сферами [6; 3, с. 30].

Створення системи забезпечення якості вищої освіти в ЄС зіграло важливу роль у розвитку вищої освіти в ЄС та сприяло пропозиції якісної освіти, розширенню доступу до вищої освіти та забезпечення якості підготовки

студентів на різних рівнях кваліфікацій, забезпечення студентів навичками високої якості, необхідними для працевлаштування на ринку праці. Важливою рисою системи забезпечення якості вищої освіти в ЄС є урахування кількості та якості працевлаштованих випускників у процесі оцінювання освітньої діяльності ЗВО, що спонукає вищу освіту до співпраці з ринком праці. Отже, створення системи забезпечення якості вищої освіти в ЄС дозволило ЗВО надавати якісні освітні послуги для задоволення потреб потенційних клієнтів – студентів і роботодавців, які є основними замовниками «продукту» з вищої освіти [5].

Реакція вищої освіти на зміни у світі (глобалізація, інтернаціоналізація Європейська інтеграція та європеїзація) були відображені у важливих законопроектах, затверджених під час зустрічей міністрів освіти ЄС, які розпочали Болонський процес – процес реформування та реструктуризації вищої освіти по всій Європі. Основною метою цих реформ було пристосувати вищу освіту до ринкових відносин, що вимагало створити нову модель вищої освіти безпосередньо пов'язаною з вимогами ринку праці [2; 6].

Таким чином, глобалізація змінила сутність вищої освіти, перетворивши ЗВО в корпоративні підприємства для надання освітніх послуг. Інтернаціоналізація вплинула на зміст і процес підготовки кваліфікованих кадрів, а також підштовхнула ЗВО до міжнародної співпраці. Європеїзація сприяла розповсюдженню Болонської моделі вищої освіти в ЄС та в ЄПВО. Системи стандартів і забезпечення якості розробили процедури оцінювання освітніх послуг з урахуванням їх відповідності до ринкових потреб. У результаті ринково-орієнтована модель вищої освіти була створена і стала готовою до взаємодії з ринком праці.

Список використаних джерел:

1. EUA. University Autonomy in Europe II. The Scorecard [Electronic resource]. 2011. URL: http://www.eua.be/Libraries/publications/University_Autonomy_in_Europe_II_-_The_Scorecard.pdf?sfvrsn=2 (application date: 03.12.2018).
2. Europeanization and European Integration. From Incremental to Structural Change [Electronic resource] / Eds.: R. Coman, T. Kostera, L. Tomini. 2014. 185 p. URL: <https://www.palgrave.com/la/book/9781137325495> (application date: 03.12.2018).
3. Hampson-Jones N. Higher Education and Standardization: Knowledge Management between the Generations [Electronic resource]. London. 2012. 41 p. URL: <http://www.unece.org/fileadmin/DAM/trade/wp6/AreasOfWork/EducationOnStandardization/BSI-AcademicWhitepaper.pdf> (application date: 03.12.2018).
4. Internationalisation in European higher education: European policies, institutional strategies and EUA support [Electronic resource] / EUA. Brussels. 2013. 23 p. URL: http://www.eua.be/Libraries/publications-homepage-list/EUA_International_Survey (application date: 03.12.2018).
5. Jezierska J. M. Quality Assurance Policies in the European Higher Education Area: A Comparative Case Study [Electronic resource]: A dissertation. 2009. URL: <https://digitalscholarship.unlv.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1167&context=thesisdissertations> (application date: 03.12.2018).
6. Lawn M. Standardizing the European Education Policy Space [Electronic resource]. *European Educational Research Journal*. 2011. Vol. 10, № 2. P. 259–272. URL: <http://eric.ed.gov/?id=EJ932101> (application date: 03.12.2018).
7. van Vught F. Internationalisation and Globalisation in European Higher Education [Electronic resource]. 2002. P.2–15 URL: <http://www.humane.eu/fileadmin/wsandocs/ws2004/ws2004MonVanVught1Internationalisation.pdf> (application date: 03.12.2018).